

Univerzální kvalita života ocelových mužů

PaedDr.Emanuel Hurych, Ph.D.
Fakulta sportovních studií MU

Amatéri a profesionálové

Amatérismus představuje v historii moderního sportu velice zajímavý moment.

Představa **amatérského a profesionálního sportovce** tak, jak ji fixovalo 19. století, akcentovala právě zásadní rozdíl mezi **svobodným člověkem**, který se věnuje sportu pro potěchu svého těla a duše, a mezi **námezdním dělníkem**, který vykonává sportovní činnost pro výdělek.

Tento stav byl postupně vlivem společenského vývoje zásadně změněn.

Znakem profesionality (a nejen v oblasti sportu) se stala **vysoká kvalita výkonu**, atributem amatérismu pak jakási „**neumětelnost**“.

Amatéri a profesionálové

- Nebyl to jednoduchý vývoj a trvalo poměrně dlouho, než byli profesionální sportovci připuštěni například k olympijským soutěžím ve všech disciplínách.
- Dnes jsou profesionální sportovci **hýčkanými a obdivovanými celebritami**. Rozhodujícím kritériem se totiž stala **kvalita předvedeného výkonu**.
- Tím se do jisté míry obešlo původní chápání amatéra a profesionála, nicméně principiální rozdíl mezi „svobodným“ a „nesvobodným“ člověkem (filosofický výklad různých poloh svobody je velice komplikovaný, to zde není možné podrobněji vysvětlit) zcela obejít nelze.
- A tady vzniká problém soutěže, která je neustále šroubována výš ve jménu dosažení lepších a lepších výkonů.

Mr.a Miss Univerzál

(zal. 1995)

Ocelový muž

(zal. 1999)

Smysluplnost obou soutěží (jejich filosofie)

Společné rysy:

- všestrannostní víceboje
- podobné členění kategorií
- obdobná výchozí filosofie
 - alternativní charakter
- aktivní pohyb, aktivní činnost
 - nekomerční charakter

Rozdíly:

Univerzál

soutěž

- regionální
- etapová

Ocelový muž

soutěž

- celorepubliková
- pohárová

Mr. A Miss Univerzál

Univerzál 2011

Historické okolnosti vzniku soutěže

- víceboje
- **ideál komplexní všestrannostní soutěže**
- jednostrannost sportovců
- **absence duševně zaměřených disciplín**
- kalokagatia coby inspirace

Gymnázium Jihlava (zázemí sportoviště, soutěžící)

- **podzim 1995** zahájení soutěže
- Univerzál 1996 (komorní prostředí)
- Univerzál 1997 (krize a přerušení soutěže)
- podzim 1999 (oživení myšlenky a vytvoření organizačního týmu)
- **Univerzál 2000** (medializace, propagace, 389 soutěžících, 6 kategorií, veřejnost, dotace, sponzoři)
- další rozmach – přesun propagace a informačního servisu na web.
- **Univerzál 2005** – 416 účastníků
- druhá krize Univerzál 2006
- stabilizace Univerzál 2007 (Síň slávy)
- **Univerzál 2011** (14.ročník)

Poslání soutěže

- Principy soutěže byly definovány již na podzim roku 1995 a od té doby nebylo třeba je měnit.
- Hlavním cílem celé soutěže je dát všem přátelům sportu **příležitost setkávat se a vyzkoušet si activity**, k nimž by se většina z nich pravděpodobně jinde nedostala.
- V době, která preferuje poměrně úzké profesní, sportovní a kulturní zaměření, se organizátorům jeví ku prospěchu věci **poukázat na význam duševní a tělesné všestrannosti** (v duchu antického ideálu kalokagathie).
- Organizátoři uvítají skvělé individuální výkony, ale jejich hlavní snahou je zapojit do soutěže co největší počet účastníků.
- „Nejde o to, aby si plavci přišli zaplavat a šachisté zahrát šachy. Lépe řečeno, očekává se samozřejmě, že v příjdu, ale teprve v okamžiku, kdy si šachisté přijdou zaplavat a plavci zahrát šachy, bude soutěž plnit své skutečné poslání.“

Organizace a bodování soutěže Univerzál 2010

Pro lepší pochopení praktické realizace soutěže je nejnazší podat informaci o organizaci a hodnocení soutěže na příkladu aktuálního ročníku.

- Soutěž Univerzál 2010 se skládá z 13 etap.
- Každý účastník si započítá maximálně 8 etap (vždy těch s nejvyšším bodovým ziskem) a to 6 individuálních, 1 týmovou a 1 etapu dvojic.
- Vítěz každé individuální etapy v dané kategorii získává 20 bodů.
- U týmových etap získává vítěz turnaje družstev 8 bodů.
- U turnajů dvojic získává každý z vítězné dvojice 12 bodů
- Každý účastník etapy, který ji dokončí má garantován minimální bodový zisk 6 bodů u individuálních etap, 5 bodů u dvojic a 4 body u týmů
- V případě nedokončení etapy rozhodne o přidělení minimálních bodů organizační výbor s přihlédnutím k příčinám výpadku.

Všichni účastníci soutěže, kteří skončí v etapě na dalších místech za vítězem, jsou **bodováni následujícím způsobem**:

1. podle pořadí - individuální etapy (piškvorky, šachy)

- Vítěz kategorie obdrží 20 bodů, poslední získá 6 bodů, ostatní získají body aritmetickou řadou (v případě alespoň pěti účastníků).
Pro nižší počet účastníků platí tyto bodové dotace:
 - 2 účastníci: 20 - 15
 - 3 účastníci: 20 - 16 - 12
 - 4 účastníci: 20 - 17 - 14 - 11
- totéž platí pro všechny týmové etapy kde však vítězové získávají 8 bodů. V případě, že počet účastníků je nižší než pět, platí tyto bodové dotace:
 - 2 účastníci: 8 - 6,5
 - 3 účastníci: 8 - 7 - 6
 - 4 účastníci: 8 - 7 - 6 - 5
- totéž platí pro všechny etapy dvojic kde však vítězové získávají 12 bodů. V případě, že počet účastníků je nižší než pět, platí tyto bodové dotace:
 - 2 účastníci: 12 - 9
 - 3 účastníci: 12 - 10 - 8
 - 4 účastníci: 12 - 10,5 - 9 - 7,5

- **2. podle bodů získaných za výkon v etapě (IQ testy, atletika, silový víceboj, kuželky)**

Vítěz kategorie obdrží 20 bodů do Univerzála, ostatní v pořadí poměrný bodový zisk:

$20a / v$ (a = etapový bodový zisk jedince, v = etapový bodový zisk vítěze) Je-li toto číslo menší než 6, získává jedinec automaticky 6 bodů.

- **3. podle času (běh na lyžích, triatlon)**

Vítěz kategorie obdrží 20 bodů, ostatní v pořadí získají body podle vzorce

$0,16 \times (225 - 100a/v)$ (a = čas jedince a v = čas vítěze). Je-li toto číslo menší než 6, získává jedinec automaticky 6 bodů.

Kalendář - Univerzál 2010

č. etapy	etapa	návrh	den	misto
1	PIŠKVORKY	15.10.2009	čt	TŘÍDY U BUFETU
2	FLORBAL TÝMŮ	14.11.2009	so	VELKÁ TĚLOCVIČNA GYMNÁZIA JIHLAVA
3	SILOVÝ VÍCEBOJ	27.11.2009	pá	MALÁ TĚLOCVIČNA GYMNÁZIA JIHLAVA
4	ŠACHY	10.12.2009	čt	ZASEDACÍ MÍSTNOST
5	KUŽELKY	19.12.2009	út	KUŽELNA SMJ, ROŠICKÉHO UL.
6	BĚH NA LYŽÍCH	9.1.2010	so	AREÁL U LYŽAŘE
7	VOLEJBAL TÝMŮ	30.1.2010	so	VELKÁ TĚLOCVIČNA GYMNÁZIA JIHLAVA
8	FLORBAL DVOJIC	20.2.2010	so	VELKÁ TĚLOCVIČNA GYMNÁZIA JIHLAVA
9	VOLEJBAL DVOJIC	6.3.2010	so	VELKÁ TĚLOCVIČNA GYMNÁZIA JIHLAVA
10	STOLNÍ TENIS	27.3.2010	so	HERNA SK, KAROLINY SVĚTLÉ
11	ŠIFROVACÍ BĚH	17.4.2010	so	AREÁL HEULOS
12	ATLETIKA	6.5.2010	čt	ATLETICKÝ STADION NA STOUPÁCH
13	TRIATLON	15.5.2010	so	BAZÉN SMJ, ROŠICKÉHO ULICE

IDEOVÉ POZADÍ SOUTĚŽE

Kalokagathia

harmonický rozvoj

nepokrývá celé téma kalokagathie – vše nelze kvalifikovat, ve všem nelze soutěžit

pestrost – eliminuje jednostranné zatížení a negativa tradičního sportu

„Kromě všestrannosti a možnosti okusit i něco nového a jiného, než to čím se třeba mnozí účastníci soutěže běžně zabývají, což je stavební kámen soutěže, je tu druhá strana téže mince.

*Tedy příležitost ukázat danou aktivitu v její čiré podobě **nezkreslenou vysokými tréninkovými dávkami** a následným nedostatkem času na cokoli jiného (případ jihlavského plavání),*

***používáním podpůrných prostředků** (případ jihlavských posiloven),*

***simulováním, podváděním a jinými nešvary**, jako je vulgární vyjadřování, urážky soupeře či rozhodčího (případ jihlavského fotbalu).“*

FILOSOFICKÉ POZADÍ SOUTĚŽE

V současnosti se, snad ještě ve větší míře než v minulosti, setkáváme s proklamacemi mnoha dobrých či jindy líbivých myšlenek, které však jejich protagonisté vlastní chováním popírají. Ustálené spojení nazývá takovéto jednání vazbou „kázat vodu a pít víno.“ Takovéto chování běžně zasahuje do všech oblastí našeho života.

Stejně tak do našeho života zasahují ekonomické faktory, a to v míře dříve nebývalé. V současnosti ve společnosti převládá představa, že „bez peněz to prostě nejde“. To samo o sobě není nic negativního, ekonomická základna fungovat musí, jinak je těžké cokoli podnikat. Problémem je vyústění této představy v ideu, že cokoli, co podnikáme, by mělo v první řadě sloužit k obohacení. S tím se pojí boj o získávání dotací, grantů či sponzorů.

Jak již bylo řečeno, soutěž Univerzál se pokouší o obhajobu amatérismu a o jakési „čisté sportování“, pohyb či soutěž (duševně zaměřené disciplíny jsou také plné dynamiky) pro radost. Protože nechceme „kázat vodu a pít víno,“ rozhodli jsme se postupovat protikomerčně a pokusit se obejít bez podpory sponzorů a větších finančních toků.

To samozřejmě může ovlivnit skladbu jednotlivých etap – sporty jako je třeba tenis či squash do soutěže nezařazujeme. Oproti tomu, uspořádat závod v přespolním běhu opravdu nemusí být nijak finančně nákladné. Historie soutěže to dokládá.

Protikomerní zaměření

V dnešní době jde o jakousi plavbu proti proudu toho jsme si zcela vědomi. Nejedná se také o žádný návod, jak podobné aktivity organizovat, protože žádná šablona neexistuje.

Pro soutěž je (díky Gymnáziu Jihlava) k dispozici základní sportovní zázemí, což je alfou a omegou veškeré aktivity. Jediné, co si trůfneme z naší pozice říci, že lze takovýmto způsobem takto rozsáhlou soutěž organizovat a že tato forma skutečně v praxi funguje.

OCELOVÝ MUŽ

(ŽENA)

Sportovní akce „Ocelový muž – Ocelová žena“ je *seriál všeobecných fyzických testů kondice*, jejichž smyslem je dát všem zájemcům možnost otestovat si stav své fyzické kondice prostřednictvím

5 disciplín

(2 silového charakteru, 1 silově-vytrvalostní a 2 vytrvalostní).

Každý účastník absolvuje postupně všechny disciplíny v daném pořadí tak, že v prvních třech se snaží dosáhnout co nejvyššího počtu opakování a v dalších co nejlepšího času. Výkony jsou přepočteny na body, na základě kterých je stanoveno umístění účastníků v jednotlivých věkových kategoriích.

- **1. BENCHPRESS** (tlak v leže na lavici) – muži s 50 kg či 65 kg / ženy s 25 kg činkou
- - minimální limit pro splnění OM i OŽ je 10 opakování.
- **2. SHYBY NA HRAZDĚ** muži / **SHYBY** či **VÝDRŽ VE SHYBU** ženy
- - obojí nadhmatem či podhmatem
- - minimální limit pro splnění OM je 5 opakování / pro OŽ je 1 opakování či 10 sekund.
- **3. LEH-SED** za 2 minuty s nezapřenýma nohama
- - minimální limit pro splnění OM i OŽ je 30 opakování.
- **4. BĚH o délce 5 km** ($\pm 0,5$ km dle možností pořadatele)
- - minimální limit pro splnění OM je rychlost 5,5 minut/km, pro OŽ 6 minut/km.
- **5. SILNIČNÍ CYKLISTIKA** o délce 40 km (± 5 km dle možností pořadatele)
- - možno absolvovat na jakémkoliv typu jízdního kola
- - minimální limit pro splnění je průměrně (v závislosti na profilu trati)
- pro OM AVS 25 km/h, pro OŽ AVS 22 km/h.

- **Filosofie akce** vychází z teze, že pro zdravý a kvalitní život jedince je mj. třeba pravidelného vykonávání **přiměřené pohybové aktivity**, přičemž je lepší **mnohostranně harmonický pohybový rozvoj** (tj. trénování síly i vytrvalosti prostřednictvím aerobních i anaerobních aktivit) než jednostranné zaměření.

V tomto duchu a za tímto účelem je akcí testována kondice, jak co se týče síly, tak co se týče vytrvalosti, a tím způsobem, že vyšší šance na lepší umístění je dána tomu, kdo dokáže podat dobré výkony v obou směrech, před tím, kdo je jen jednostranně zaměřen. V analogii na atletický desetiboj je jasné, že pro dosažení nejlepších umístění je třeba podat kvalitní výkon ve všech disciplínách, ale zároveň jsou limity pro úspěšné absolvování testu nastaveny tak nízko, že je může zvládnout i jedinec věnující se pravidelně tréninku

(www.ocelovymuz.cz).

ZÁVĚR

Pointou tohoto příspěvku textu je podnítit posluchače k zamyšlení nad tím, zda všechno, co se v oblasti volnočasových aktivit okolo nás odehrává, musí být poplatné době a jejím trendům. Za čtrnáct let své existence prošla soutěž Univerzál mnoha změnami a další ji nepochybně čekají, bude-li si chtít udržet svou atraktivitu a účastnickou základnu. Totéž platí o desetileté historii soutěže Ocelový muž. Veškeré nápady a náměty určitě uvítáme, takže v diskusi bychom se rádi zastavili nejen nad otázkou financí a jejich vlivu na organizaci volnočasových aktivit, ale rádi bychom se dostali i k otázce jejich obsahu a formy.

The Hall of Fame

Eman Hurych (1964)

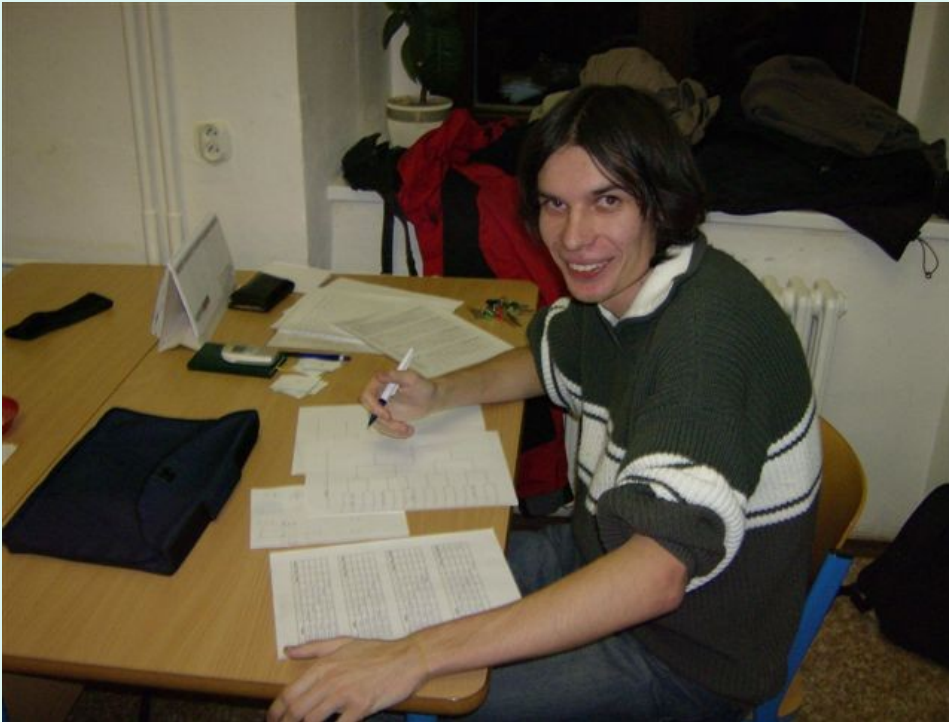
The Hall of Fame

Jirka Fuxa (1984)

The Hall of Fame

Honza Johan Kodet (1984)

The Hall of Fame

Miša Štohanzl (1985)

The Hall of Fame

Honza Meitner (1985)

The Hall of Fame

Dominik Tilp (1987)

Děkuji za pozornost!